

предприятията. В този смисъл методът според мен може да намери приложение при извадковото изучаване и на други икономически явления и процеси в търговията и услугите, които също отговарят на изискванията за приложение.

б) Получените резултати от приложението на методът на Далениус и Ходжес за определяне на границите на районите при предварително фиксиране на техния брой могат да се оценят като много добри. Те показват, че методът осигурява разпределянето на изследваните единици в относително хомогенни райони чрез една сравнително опростена итерационна процедура. Към предимствата на метода може да се отнесе и възможността за прилагането му при извадковото изучаване на различни икономически явления и процеси. Всичко това дава основание да се препоръча неговото използване за многократно симулиране на извадкови изучавания с всички възможни налични данни от минали изчерпателни изследвания. Последното при наличието на софтуер ще се осъществи с минимални времеви и кадрови ресурси.

в) Приложението на метода на районирания непропорционален подбор би било ефективно само при наличието на точен изчерпателен списък на единиците, подлежащи на извадково изучаване. За изчисляване на необходимите за извадковата оценка обеми е нужна неагрегирана информация по отделни предприятия. Подходяща информационна база в това отношение са резултатите от провежданите изчерпателни наблюдения. Тук възниква въпросът за продължителността на периода, в който тази информация ще бъде актуална, т.е. ще отразява адекватно зависимостите между показателите и ще бъде пригодна да служи като основа за изчисляване обемите на извадките при районирания непропорционален подбор. Ако изчерпателните изучавания се провеждат годишно, през периода между тях, т.е. в рамките на една календарна година, трудно могат да настъпят съществени промени в структурата на фондоемък отрасъл като промишлеността. Може да се приеме, че една календарна година е достатъчно малък период, за да възникнат съществени промени в който и да е отрасъл на националното стопанство, които да засегнат предвидената точност на оценката¹.

За гарантиране постигането на предвидената точност би съдействало и предложението новоразкритите (новопоявили се или реорганизирани) предприятия да се изучават изчерпателно. Този подход позволява да се събере интересна информация относно развитието на подотраслите и изобщо относно извършваните се в периода на преход структурни реформи. За да се определят новопоявилите се или закритите през периода предприятия или изобщо за целите на наблюдението е необходимо да се разполага с актуален списък на предприятията от подотраслите, обект на извадково изучаване. Този списък, който трябва да съдържа пълното наименование на предприятието, вида дейност и местоположението му, може да се състави въз основа на Единния класификатор на предприятията, организациите и учрежденията. В същото време, с цел получаването на точна и достоверна изходна информация за предприятията, подлежащи на

¹ Освен в случаите на целенасочени структурни реформи от макроикономически мащаб.